

Evaluatie Stedenband gemeente Waalre met Ishøj uit Denemarken van 2016 – 2021

1. Waarom een stedenband met Ishøj?

Reeds vanaf 2013 bestaan er contacten met Ishøj, een stad in Denemarken onder de rook van Kopenhagen. Ishøj is een gemeente die sterk lijkt op Waalre. Er waren al jarenlang contacten met andere gemeenten, maar daar was de energie uit. De daarvoor ingestelde raads werkgroep was in 2015 van mening dat zowel Waalre als Ishøj van elkaar zouden kunnen leren op basis van een aantal bezoeken die men aan elkaar had gebracht. De werkgroep heeft daarop een voorstel aan de raad voorgelegd met daarin de voorwaarden en spelregels waaronder de stedenband kon worden aangegaan. Het voorstel beoogde het vastleggen van duidelijke besluiten en uitgangspunten van de raad, zodat het beleid van de gemeenteraad rondom stedenbanden helder wordt. Dit beleid heeft uiteindelijk geleid tot een uitwisseling met Ishøj voor een periode van vijf jaar waarin de meerwaarde voor bestuur, organisatie en inwoners van de gemeente Waalre duidelijk kon worden. Daarna volgt een evaluatie om te kijken of we de overeenkomst verlengen.

2. Wat is besloten?

De stedenbanden met de dorpen Meise en Nové Mesto zijn opgezegd en een Twin Town overeenkomst is aangegaan met Ishøj. (Zie bijlage 1) We zagen een meerwaarde in een stedenband met Ishøj omdat zij een netwerk heeft van twinningsteden en daar kunnen wij gebruik van maken. De twinning moet niet alleen plaatsvinden vanuit het bestuur, maar met name vanuit de samenleving op maatschappelijk, cultureel en sportief vlak. Er zijn concrete voorstellen voor onderwerpen die tijdens een uitwisseling centraal zouden kunnen staan benoemd:

- Milieuvraagstukken en duurzaamheid: hoe om te gaan met energiebesparing, waterbesparing en recycling?
- Efficiënte dienstverlening: regionale samenwerking en hoe het kan werken?
- Arbeidsmarkt vraagstukken? Hoe geleiden we de meest kwetsbare inwoners naar werk en/of een opleiding?
- Bedrijven en hun opstart: Hoe ondersteunen we de groei van kleine en opkomende bedrijven?
- Gezondheidszorg: Hoe kunnen we initiatieven in gezondheidszorgvraagstukken ondersteunen?
- Ouderenzorg: Het uitwisselen van kennis en best practises. We willen graag inspireren en geïnspireerd raken door nieuwe manieren van denken in relatie tot het ontwerp van verzorgings- en verpleeghuizen.
- Cultuur en sport: Stimulering van het Europese bewustzijn van jonge mensen en bevordering van (culturele en sportieve) uitwisselingen.

(De opsomming was niet limitatief).

Evaluatie na 5 jaar

Voorgesteld wordt 1x per jaar een uitwisseling te doen. Voor de bezoeken zijn regelingen vastgesteld om tegemoet te komen aan de delegatiekosten vanuit de gemeenten en kunnen maatschappelijke organisaties die deelnemen ook een gedeeltelijke tegemoetkoming in de kosten verwachten. Al deze kosten worden uit het jaarlijks beschikbare budget betaald. Tenslotte wordt aan de werkgroep Ishøj de opdracht gegeven de stedenband met Ishøj na 5 jaar te evalueren en op basis hiervan de raad te laten besluiten de stedenband al dan niet te continueren.

Raads werkgroep

Om de uitwisseling met Ishøj zodanig te laten verlopen dat zowel de gemeente Waalre en haar inwoners als de gemeente Ishøj hiervan leert en er dus een meerwaarde is, dient zowel in Denemarken als hier in Waalre een kwalitatief goed programma worden geboden.

Dit vergt veel voorbereiding en een strakke regie. De raads werkgroep Ishøj heeft het mandaat gekregen om binnen de begroting uitvoering te geven aan de stedenband. Daarnaast verzorgen zij een jaarlijkse terugkoppeling en een vooruitblik in de raad van de activiteiten rondom de stedenband. Zie daarvoor de samenvatting van de evaluaties over de jaren 2016 t/m 2020 die als bijlage 2 is toegevoegd.

Concreet betekent dit dat de werkgroep het programma in Waalre bepaalt, hierover de contacten naar Denemarken onderhoudt en verantwoordelijk is voor een goede ontvangst van onze Deense gasten. Tevens stelt zij vast wie wanneer (uiteraard op uitnodiging) Denemarken bezoekt. Uitgangspunt bij zowel de ontvangsten van Deense gasten als de bezoeken aan Denemarken is dat de opbrengst voor de inwoners van Waalre uiteindelijk maximaal moet zijn.

3. Wat heeft het gekost?

Vanaf 2016 is jaarlijks € 9000,- in de begroting opgenomen voor de stedenband Ishøj. De uitvoering vergt een goede organisatie en dus veel tijd. Er is rekening gehouden met ambtelijke uren, zowel vanuit de griffie (50 uur) als de ambtelijke organisatie (100 uur)

Overzicht jaarlijkse bestedingen (bron jaarverslagen 2016 t/m 2020)

Jaar	Geraamd	Kosten
2016	9.000	6.000
2017	9.000	4.000
2018	9.000	2.000
2019	9.000	1.000
2020	5.000	0

Voor de besteding van uren was de inzet van de griffie minimaal maar is wel gebleken dat de ambtelijke ondersteuning met pieken en dalen bij de voorbereiding en organisatie van de bezoeken in deze orde van grootte wel nodig is.

4. Wat is de meerwaarde geweest van de afgelopen 5 jaar

De eerste jaren zijn vooral verkennend geweest. Hoe zitten onze gemeenten in elkaar, waar zijn we mee bezig en hebben we elkaar leren kennen. We hebben maatschappelijke partijen met elkaar in contact gebracht en daar zijn weer initiatieven uit ontstaan om van elkaar te leren en uitwisselingen te organiseren. Ook de Twinning bijeenkomsten zijn waardevol geweest om vanuit verschillende landen de problematieken, aanpak en mogelijke oplossingen uit te wisselen. De thema's waren actueel en goed voorbereid en sloten aan bij onze eigen problematieken en uitdagingen. De uitwisselingen geven inspiratie, verbreden je blik en nieuwe energie om thuis mee aan de slag te gaan. We waren net op stoom om de verdieping in te zetten met de stedenband toen COVID 19 toesloeg. Dat betekent dat we in 2020 en 2021 geen uitwisselingen of verdere contacten hebben gehad. Erg jammer omdat de oogsttijd net aanbrak van de contacten en ook het maatschappelijk veld in Waalre was gemobiliseerd.

5. Advies over verlenging van de stedenband met Ishøj

Bespreken met griffie en werkgroep Ishøj.

Er kan geconcludeerd worden dat de contacten waardevol zijn en dat voortzetting gewenst is. Voor de toekomst zijn er zeker nog een aantal onderwerpen die voor Waalre interessant zijn en waarmee ze in Denemarken al verder zijn, danwel initiatieven ontplooiën waarvan we kunnen leren. Maar zo hebben wij ook zaken die voor hen interessant zijn. Onderwerpen waaraan ik denk zijn: smart mobility, dataverwerking en data inzetten bij beleidsvorming, duurzame energiebronnen, toegevoegde waarde van kleine gemeente in nabijheid van grote stad, duurzame inzetbaarheid arbeid, revitalisering na crisis, een leven lang leren, High tec bedrijvigheid, huisvesting kenniswerkers/seizoensarbeid, etc.

Bijlage 2 Samenvatting verslagen van de stedenband met Ishøj.

Is er sprake van meerwaarde voor de inwoners en maatschappelijke instellingen in de gemeente Waalre door de stedenband?

<i>Thema</i>	<i>Jaar</i>	<i>Activiteiten</i>	<i>Deelnemende organisaties</i>	<i>Terugkoppeling bevindingen</i>
Kennismaking en ondertekening Twinningovereenkomst	2016	Kennismaking met college- en raadsleden Presentaties op de thema's zowel van organisaties uit Waalre als vanuit bestuurders en raadsleden Rondrit met bezoek aan o.a. kerken, De Pracht, Wolders museum, Volmolen, woonwijken en natuurgebieden.	Van de gemeente Ishøj : 7 personen te gast in Waalre. Het betrof de burgemeester, de gemeentesecretaris, 3 raadsleden, de secretaresse van de burgemeester en de ambtelijk coördinator Vanuit gemeente Waalre: college en raadsleden en ambtelijke ondersteuning. Vanuit de gemeenschap Waalre: Vrijwilligers van het museum, Waalres erfgoed, de Pracht en de Volmolen. Verder zijn de eetmomenten in plaatselijke restaurants geweest.	Informatief programma met projecten gerelateerd aan de thema's waarop we willen samenwerken. Minpunt: niet alle delegatieleden uit Ishøj spraken Engels
Twin Town meeting	2016	Symposium met als onderwerp "Environment, green growth, urban planning and citizen involvement"	Wethouder en ambtenaar	Meerwaarde aanwezig omdat dilemma's hetzelfde zijn. Meer inbreng van andere deelnemers was wenselijk geweest. De meeting en de wijze waarop Ishøj zich gepresenteerd heeft ons beeld ten opzichte van Ishøj ten positieve veranderd
Internationaal jeugdvoetbaltoernooi	2016	Meerdaags voetbaltoernooi voor jeugdteams uit A en B categorie met afvaardiging van teams wereldwijd.	Voetbalverenigingen DVS en Waalre	Een mooie en sportieve ervaring! Een idee voor de volgende keer is om er vanuit de gemeente meer ruchtbaarheid aan te geven, zodat het idee van de zustergemeenten Waalre en Ishøj beter naar voren komt. Hiermee komen de beide sportverenigingen ook nog een leuk en betrokken in het nieuws

Algemene evaluatie 2016

Het afgelopen jaar heeft vooral in het teken van kennismaking gestaan. Zowel bestuurlijk als ambtelijk zijn contacten gelegd. Deze contacten zijn altijd op een bijzonder prettige manier verlopen en bieden een basis deze de komende tijd uit te bouwen. Het is nog te vroeg om aan te geven dat we daadwerkelijk zaken vanuit Ishøj hebben geleerd en overgenomen. Wel is ervaren dat de uitwisseling bijdraagt aan het gevoel dat we in een grotere wereld leven en dat vele uitdagingen waar we ons voor gesteld staan, niet alleen hier spelen maar ook elders. Dit werkt relativerend en aan de andere kant geeft het ook de inspiratie (waar mogelijk samen) deze uitdagingen met hernieuwde energie aan te gaan.

Na het bezoek aan de Pracht heeft Ishøj verzocht naar Waalre te komen om te leren hoe wij met een aantal onderwerpen op het terrein van Zorg omgaan. Wij zijn er van overtuigd dat onze partnerstad hier iets van ons kan leren. Wij hopen in de toekomst dat wij ook op specifieke onderwerpen zaken van Ishøj kunnen leren. Zonder dat in 2016 concreet zaken zijn overgenomen bestaat het vertrouwen dat dit in de toekomst wel het geval zal zijn.

Verder is een aantal zaken geleerd in de randvoorwaardelijke sfeer: Wat is nodig om een succesvolle uitwisseling te organiseren? En, er kan meer publiciteit gegeven worden aan uitwisselingen.

<i>Thema</i>	<i>Jaar</i>	<i>Activiteiten</i>	<i>Deelnemende organisaties</i>	<i>Terugkoppeling bevindingen</i>
Bezoek Social Committee Ishøj aan Waalre	2017	Presentaties en uitwisseling met discussies over projecten uit Ishøj inzake Huiselijk Geweld, Dementie, Cocreatie en uit Waalre: Goed voor Mekaar. Bezoek aan Summa College met als onderwerp Innovaties in de zorg. Bezoek aan 2 initiatieven voor kleinschalige zorg in Waalre	bestuurlijke / ambtelijke delegatie uit Ishøj bestaande uit 7 personen te gast in Waalre. Het betrof 5 leden van the Social Committee (raadsleden), de manager Elderly and Rehabilitation en de manager Civic and Social Service en tevens delegatieleider,	Bij het bezoek in maart van het 'Social Committee' uit Ishøj was door ons aangedrongen op delegatieleden die inhoudelijke kennis hebben. Nu we de "kennismakingsfase" voorbij zijn willen we het over de inhoud hebben. Dat heeft heel goed uitgewerkt, bij alle activiteiten merkte je dat de Denen betrokken waren bij de onderwerpen.
Twin Town meeting	2017	Symposium op locatie met als onderwerp Diversity. This year we will pay tribute to diversity and look at how we make room for differences. Ishøj's vision is that diversity is our strength. With this year's twinning, we show how we work with diversity in our institutions and cultural centers. You will also see examples of what diversity is in nature, art, developments and buildings in Ishøj.	Bestuurlijke/ambtelijk delegatie uit Waalre van 5 personen (wethouder, 2 raadsleden, griffier en manager)	Het onderwerp 'diversiteit' werd op meerdere wijzen besproken. Positief was dat meerdere twincities aanwezig waren waardoor de onderwerpen steeds vanuit verschillende ervaringen werden besproken. Daarnaast een extra bezoek bij een uniek 'Beschermd Wonen' complex voor (jong) volwassenen. Heel leerzaam. Enkele onderdelen kunne we toepassen in

		Daarnaast diverse bezoeken aan organisaties/instanties rondom dit thema vanuit		onze eigen omgeving!
Uitwisseling senioren fietsclubs	2017	De gemeente heeft de Deense delegatie kennis laten maken met de natuur en de cultuurhistorie van Waalre met een rondrit in een huifkar en een bezoek aan het Willibrorduskerkje. 's Avonds is door een raadslid een maaltijd thuis verzorgd voor de gasten. De dag erna heeft de LF-Fietsclub een fietsroute voorbereid en die samen met de Deense fietsclub gereden. Het bezoek is afgesloten met een BBQ met beide fietsclubs.	2 Fietsclubs uit Waalre en uit Ishøj.	Het bezoek zelf is in uitstekende sfeer verlopen. LF-fietsclub heeft de Deense gasten hartelijk ontvangen en er is tweemaal gezamenlijk gefietst. De gezamenlijke passie voor het fietsen verbond en heeft veel gezellige momenten opgeleverd.

Algemene evaluatie 2017

Het bezoek van het Social Committee heeft plaatsgevonden op uitdrukkelijk verzoek van Ishøj. Door hen was al tijdens het bestuurlijke bezoek in 2016 aangegeven dat op dat vlak voor hen in Waalre één en ander te leren was. Met name de burgerinitiatieven, waarbij veel aandacht voor de medemens is en waarbij de gemeente een faciliterende rol vervult spreekt hen erg aan.

In 2017 hebben we een eerste uitwisseling gehad met verenigingen. Een belangrijk doel van deze stedenband, omdat uitgangspunt is dat met name inwoners hiervan moeten profiteren. De uitwisseling zelf heeft tot mooie contacten geleid, leerpunt is dat we wederzijdse verwachtingen tussen gemeente en vereniging in de randvoorwaardelijke sfeer voorafgaand aan het bezoek volstrekt helder moeten hebben. Dit om teleurstellingen achteraf te voorkomen. De verwachting is dat de vorig jaar vastgestelde regelingen omtrent de (tegemoetkoming in) kosten hierbij zal helpen.

Net als vorig jaar kunnen we niet zeggen dat we direct concrete werkwijzen of beleid kunnen overnemen vanuit Ishøj. Wel kunnen we nog uitdrukkelijker stellen dan afgelopen jaar dat onze contacten zich verdiept hebben en we na het afscheid na een bezoek met meer inspiratie en creativiteit kunnen overgaan tot de orde van de dag.

<i>Thema</i>	<i>Jaar</i>	<i>Activiteiten</i>	<i>Deelnemende organisaties</i>	<i>Terugkoppeling bevindingen</i>
Twin Town Meeting	2018	This year's twinning addresses social responsibility and volunteer work. We will visit some of our institutions and helping programs covering the social field. We will also visit some of the associations in Ishøj	Tijdens deze bijeenkomst zijn bezoeken afgelegd aan een nieuw huisvestingsproject voor daklozen, een voorziening voor kwetsbare jongeren, een project voor verslaafde jongeren,	De Twin Town Meeting is een ideale mogelijkheid om eens bij een ander in de keuken te kijken. Juist omdat het in het buitenland is, waar zaken anders geregeld zijn,

		putting their energy in helping other citizens in need and thus pay tribute to those who make a huge voluntary effort to help others	een project voor hulp aan ouderen door vrijwilligers en een vrijwilligersorganisatie die zich inzet voor kwetsbare inwoners, een organisatie die zich inzet voor tweetalige kinderen, aan een voorziening voor dementerenden, aan "Handicappernes Hus" en tenslotte aan een sportclub, die zich ten doel stelt kwetsbaren te laten sporten.	stimuleert het je nog meer om buiten je eigen "comfort zone" te treden en te denken. Voor de eigen beleidsterrein doe je inspiratie op en kijk je met een frisse blik naar de problematiek in Waalre.
Deense delegatie aanwezig bij opening Het Huis van Waalre	2018	Voor de opening hebben zij een rondleiding in Het huis van Waalre gehad.	Een delegatie met burgemeester, raadsleden en directeur hebben de opening bijgewoond.	Zij waren in het bijzonder geïnteresseerd, omdat zij zelf hun gemeentehuis gaan verbouwen. Op verzoek van de directeur is later informatie over Het Huis van Waalre naar hem gezonden.
Fietstocht LF-fietsclub naar Ishøj	2018	Vier leden van de LF-fietsclub uit Waalre zijn op de fiets vertrokken naar Ishøj. Een tocht van 800 kilometer. We waren verrast door de veelheid aan fietspaden in Ishøj, de hoeveelheid aan flats, een 50m zwembad, verder de gigantische bibliotheek, het winkelcentrum wat in de buurt komt van de Heuvel Galerie. Ook het Arken museum en de Vejleå Church hebben indruk gemaakt.	Leden van de fietsclub Waalre en leden van fietsclub Cafe 60+	We hebben een heel mooie tocht gehad zonder (menselijke/materiaal) problemen. We zijn geweldig ontvangen door de leden van Cafe 60+. We denken dat het voor diverse verenigingen leerzaam zou zijn te zien hoe het er in Ishøj aan toe gaat
Verkennde voorbereiding bezoek van Waalres Museum aan Arken museum in Ishøj	2018	Verkennde gesprekken gevoerd voor een uitwisseling	Medewerkers/vrijwilligers musea uit Waalre en Ishøj	Planning voor bezoek in 2019

Algemene evaluatie 2018

Net als vorig jaar kunnen we niet zeggen dat we direct concrete werkwijzen of beleid kunnen overnemen vanuit Ishøj. Wel kunnen we nog uitdrukkelijker stellen dan afgelopen jaar dat onze

contacten zich verdiept hebben en we na het afscheid na een bezoek met meer inspiratie en creativiteit kunnen overgaan tot de orde van de dag.

<i>Thema</i>	<i>Jaar</i>	<i>Activiteiten</i>	<i>Deelnemende organisaties</i>	<i>Terugkoppeling bevindingen</i>
Bezoek raad Ishøj aan Waalre	2019	Wij hebben een raadsdelegatie met partners van Ishøj ontvangen. Dit bezoek viel officieel buiten onze stedenband. Het betrof een reisje op eigen initiatief en zelf georganiseerd vanuit Ishøj.	Raadsleden met partners uit Ishøj.	Het bezoek is prettig verlopen. Als dank hebben we een diner aangeboden gekregen door de delegatie uit Ishøj.

Algemene evaluatie 2019

In 2019 hebben we een rustig jaar gehad en heeft er slecht 1 bezoek plaatsgevonden vanuit Ishøj in Waalre. Het tegenbezoek zou ook in 2019 hebben plaatsgevonden. Door omstandigheden is dit verschoven naar 2020. Dit betreft het bezoek van een aantal schooldirecteuren aan Ishøj.

<i>Thema</i>	<i>Jaar</i>	<i>Activiteiten</i>	<i>Deelnemende organisaties</i>	<i>Terugkoppeling bevindingen</i>
--------------	-------------	---------------------	---------------------------------	-----------------------------------

Algemene evaluatie 2020

Vanwege de wereldwijde pandemie van het COVID 19 virus en de reisbeperkingen zijn er in 2020 geen activiteiten geweest. Daardoor zijn er in ieder geval 3 geplande bezoeken niet doorgegaan. Het betrof de uitwisseling van de schooldirecteuren, een bezoek van studenten uit het voortgezet onderwijs aan de brede scholen in Waalre en een Twinning bijeenkomst over Klimaat en Duurzaamheid.

<i>Thema</i>	<i>Jaar</i>	<i>Activiteiten</i>	<i>Deelnemende organisaties</i>	<i>Terugkoppeling bevindingen</i>
--------------	-------------	---------------------	---------------------------------	-----------------------------------

Algemene evaluatie 2021

Vanwege de wereldwijde pandemie van het COVID 19 virus en de reisbeperkingen zijn er in 2020 geen activiteiten geweest. Er staan in dit jaar ook nog geen activiteiten gepland.